

— Լնցեալ ուրբաթէն շարժի լուսնայն գի-
— Եւթմասիա կայսեր իշխանութի մը ծնաւ Կե-
— անի կոչուեցաւ որ Բարձրագոյն կրնանակէ,
— ասորմիջին և պատենչնեալն ինչպեօթենե-
— ակեանցին այս բարերազ գիպուածը, և
— յաշարթի օր Տէրութեան բոլոր նախարարնե-
— փայլաները և գործակալները Եւթ. կայ-
— անի կայսրացան՝ այս երջանիկ դիպուածս շնոր-
— քորէաւ համար :

— Լնցեալ Տին կէս օրէն 3 ժամ ետքը հրկի-
— թին մը պատահեցաւ Ֆէնք ըսուած տեղը
— միայն երեք տանկի տունի շափ պրնեցաւ :

Լ Ե Ի Դ Պ Տ Ի Ը

— Լնցեալ յոսկի փետրվար 1 Բարձրագոյն փոխ-
— արքայն բաւական օրէ հետ Գայում գնալը եւ-
— յոր եւր. բայց Գասիթէն մեկնելէն առաջ Պ.
— Գոգոյի ընկերութեամբ երկամե ծամբայ շինուելու
— քննելու գացին. որ Գասիթէն ուղղակի մինչև
— Երկաթ անագատին փայ է : Ա սեմափայլ Իպ-
— փոյ փայլայն ալ քանի մը օր կայ որ Տիփասի
— անին է :

— Գանի մը օր կայ որ Լնցեալ կան ֆոնկաթէն մեկ
— ասոր գ. նախարար մը կորուելով, որուն նա-
— անոր անդիական հիպատոսին ծանուցել էր, որ
— ասորմութիւնը պէտք է կամ միջոցները գործի դնե-
— իր գնանալու. ուստի անընդմիջաբար փնջ օր աղէկ
— փնտռուելէն ետքը խղճակի նաւաւարին դին նա-
— անը ըսուած տեղի ետփուն ելերը գտնուեցաւ.
— Գայատոսին հրամանաւ հրանկանոցը բերուելով
— մը գննուելէն ետքը ինքնուեցաւ որ մեկ օր ա-
— յաջ տեղեր են, բայց մինչև հիմայ չի հասկցուե-
— ր որ ձէ է ըրեր և ինչու համար :

— Գործնապի գործութիւն մըն ալ՝ այս վերջին օրերս
— պատուի, թէ Լնցեալ կան նաւաւորմիջէն մեկ
— ան նաւաւորներ ետփակալ Լասան պէին պաշա-
— անալով (որ հիմայ Թափապետը այս տեղս չէ) մեկ
— օր մը պաշտանն անտեսին կը յանձնեն՝ պէին կոչ-
— ան որ իրիկուան համար եփե պատրաստէ իրենց
— օրը, և հարբով մըն ալ՝ նոյն պաշտանատրէն

— ասակներն միշտ է. կնիկ մարդիկ տեղի մանր
— ան և զեմիքներն մեկ փափկութիւն մը ունի.
— Գնին պղանդակ կազմութեամբ մարդիկ իրատ
— և կրքանութիւն, բայց սրունքներն և բաշակներն ծուռ
— ան կայ. որովհետև տղայութեան ատենը պատկած
— աններն մեկ մեծ գգայի ձեւով բան մըն է. և մեծ-
— ան ատենին քանի որ տեղէ տեղ երթալու հարկ
— ան ձեռք կերթան. մարմիններուն գոյնը բա-
— ան անբնական է. ինչպէս որ մանր տղոց վրայ կը-
— անուի, բայց հասարակութեան գոյնը ստիպարար
— անի կը դարձնէ. քանզի ստիպարար տղոց քնին բան
— հարկեր. արտաւրքէն մինչև իրիկուն մօրէ մերկ
— ան մէջ կը պարտան. իրենց վրանն ալ գան նե՛
— անի կարգ կը ընեն. մինչև ետքը մուխի մէջ կը-
— ան. և ամառը մարդիկն ալ գիշերը բոլորովին մերկ
— ան վարտերով մը կը պատկեն. սակայն կրնիկ մար-
— ան մարմինը շատ անբնական է. և քանի մը երեկի
— ան կրնի մարդոց անբնականութիւնը՝ փայլունու-
— ան մըն ալ ունի. մազերնուն սաստիկ սեւութիւնը
— ան աւելի փայլուն և անբնական կը յայտնուէ. թէ
— ան կոչուէ՝ և թէ կերպարանքովին՝ Գինաստանի
— ան մարդոց շատ կանանին. որոց պատկերը շատ կը-
— ան անին :

— Գործները քաղաք չունին. վրաններու մէջ կը բը-
— ան վրաններն ալ Թաղեր (քիւէ) է, որ հասարակ-
— ան Լնցեալ կը ընեն. և ոմանք ալ փեթիկ կը ընեն.

— Եւթմասիան ալ (Թիփին չպոխները) ուղեցին
— օր սակցունեն. և իսկոյն միամտաբար բոլոր Եւթ-
— փարշերը յանձնուեցաւ ասոնց. որոնց մէջ թանկա-
— փին և հազուադիւս տեսակներէն ալ կը գտնուէր :

— Կաւասիփները երբոր այս ջահարիբ գաւազաննե-
— րը անուրբներն առին իսկոյն ճանապարհ ելան և ա-
— ներեղիմ ելան. որոնց մինչև հիմայ ուր երթանին
— չի գտնուեցաւ :

— Կլասն թէ՛ եգիպտական նաւաւորմիջին գործա-
— ւորները այսպէս գործութիւններէն և յափշտակու-
— թիւններէն չի գորտարեւուն պատճառը՝ երկու ասրի
— է հետ օրինաւոր Թոչակ շտանապիին է :

— Կալիփասի Լնցեալ թղթաբեր շոքնաւը
— ամսոյս մըն հասաւ Խուէզ, որուն մէջ 102 ճանա-
— պարհորդ կային. և Կոստէ Լնցեալը ուղղակի
— Խուփամիթունէն գալով ամսոյս մըն յիշեալ տեղոյս
— նաւահանգիստը խարսխեց, ասոր մէջն ալ 55 ճանա-
— պարհորդ կային : Լնցեալ շոքնաւը՝ այսուհետև ամեն
— ամսոյն մըն պիտի հասնի, և իր նաւարկութիւնը
— կարգաւորեալ պիտի ըլլայ Կալիփասի շոքնաւին
— հետ : Ընկերան ընկերութիւնէն մեկ ուրիշ շոքն-
— նաւ մըն ալ՝ ամեն ամսոյն 20 մը պիտի հասնի Պոս-
— պոյի հետ հաղորդակցութիւն ընելու համար :

— Տարափոխիկ ախար՝ որ ստեղծի կատարածներ
— ըրաւ այս վերջին տարիներս, կ'երևայ որ բոլորովին
— դադարած ըլլայ՝ իր փաստար յառաջագիծութիւնն :

— Տեղոյս առևտուրը զեռ անշարժութեան մէջ է :
— միայն բամբակի և բրնձի վաճառմանքները շարու-
— յակ անուրբով կ'ըլլան :

Ե Ս Ո Ւ Լ Ը Տ Ի Ը

— Կերութիւն փետրվար : Լնցեալ ամսոյս 22 թի-
— ւով այս նահանգէս եկած լուսնը կը ընտանուցանէին
— թէ՛ Տիւրքիներուն և Խորթներուն մէջ խռովու-
— թիւն մը ետեղու վրայ էր՝ Լիքանանու իրան փայ-
— փան զի Տիւրքիները երկու հազար հոգիի շափ գի-
— նաւորուած Խորթարա Թաղուած կին և Խորթներ-
— րէն ալ Կէզին և Տէրքէ Բամար ըսուած տեղը, որ
— հազիւ թէ երկու ժամաւ հետ է Խորթարային : Լնցեալ
— լուրը Ա սեմափայլ Լասան փայլայն անկուն՝ նոյն
— ժամայն աղաւ միջոցները գործքի դրաւ. այսինքն
— իր մարդիկներէն մեկը քրիստոնեաներուն՝ և մեկ մըն

— րայց բուն մոլորի լեզուով անունն է Քը. ուր որ եր-
— թան նե՛ կը թողցին հետեւներն կը տանին. վրանները
— բոլորածն են. յափնչներն հաստատուն չէ. ոմանք մեծ
— և ոմանք պղտիկ կը ըլլան. և ասոնց ներքի դին բոլոր-
— աններ ծոռ ձեւով շինուած փանդակ (բարձրակ ըն)՝
— կոչ փայտէ՝ շոյս ասնաւափ բարձրութեամբ, վերի
— և վարի մարմիններն երկամեներով հաստատուած. որ
— հաննին ու անցունելը շտապիւրին ըլլալով՝ վրաններն
— շուտ մը կրնան քակել ու նորէն շինել. ծածքը եր-
— կան ձողիք են (տըլներ), որոնց մայրը փայտէ չըլ-
— նակի մը վրայ հաստատուած է. և ասոնց ամենն ալ
— մարդաբոյն կամ անբնական թաղիքով գոցուած են. և
— այս թաղիքներուն մայրը կոպ ալ կայ. որ հարուստ
— ներուն վրանները՝ ձեռագոյնի միջև կը ըլլայ. բոլոր վրանը
— անցի ամառ ըլլալու համար՝ ձեռք պոչէ շինուած
— շուտով փակթաւ է. ներս մանկու միայն մեկ դուռ
— մը ունին. այն ալ թաղիքի վարագուրով մը դրանն
— գոցուած է :

— Երբև հարցանէին թղթափայտս ինաստատէր՝
— զի՞նչ անջրպետութիւն է ընդ այդ ինտատուն և ընդ
— տղես. ասեր՝ պարտ է թերեւ զերկաքանդիւրն ի
— հանդերձին, և այնպէս մերկս յիշ առ ստարս, որը
— անգին փութանակի իմանան գոյն :

— ալ Տիւրքիներուն զիկց. որ այս երկու ցեղերուն
— հանցունելով իրենց բնակութիւնը դարձունեն, ծա-
— նուցանելով անոնց՝ այս անպայել գործքերէն ծանր
— հետեւները տեղի ունենալը : Լնցեալուր կառա-
— վարիչ Ա սեմափայլ Լասան փայլայն՝ որուն խաղաղա-
— սեր բնութիւնը և արթուն հոգութիւնը ամենուն
— յայտնի է, այս պարագայիս մէջ ալ իւր յաջողու-
— թիւնը երևան հանց. բարեբաղդաբար խաղաղ կեր-
— պով մը վերջացուց այս գործը, որով երկու կող-
— մն եղած ժողովներն ալ գաղափարեցան և հանդար-
— տութիւնն ալ թագաւորից : Ա սեմափայլ ընդհանուր
— կառավարիչը որ Լաղաքեայ մեկնելու էր, անակն-
— կալ կերպով մը Տէրք Լնցեալը և Կէթիկուսին մեկ-
— նեցաւ, անշուշտ իւր ներկայութեամբ սոյն տեղերուն
— մեծ ազդուութիւն կը պատճառէ :

— Լրուաւորէմն եկած լուրերը յունվար ամսոյն
— 27 են են և շատ գովութեամբ կը խոսին նոր կառու-
— վարիչ Ա սեմ. Լնցեալ փայլայն ընթացքին վրայը, փան
— զի արթուն կառավարչիս առաջին գործքերը՝ Լար-
— լուդի և ուրիշ տեղերուն խողովարդ Է Էլիսէրը հը-
— նալանդեցունելը և մեծերին սիրել կապը հաստա-
— տանուեցաւ : Լոյր այս Է Էլիսէրը իրենց գեղերէն
— Լրուաւորէմ եկան նոր կառավարչիս գալուստը շնոր-
— հատելու. որ ազգու նաւերով և ստանարանութիւն-
— ներով անոնց ամեն մեկուն սիրտը շահեցաւ : Լնցեալ
— Է Էլիսէրուն հետ մեկ տեղ էին նաև հաշակաւոր Լն-
— պուկոյն և Եւթ. Բամ Է Էլիսէր որոնք Ա սեմափայլ
— կառավարչիս ներկայութեամբ երկու ըրին մինչև
— հիմայ իրենց մէջ անցան գաղան տարբերութիւնը
— բոլորովին մոռնալու համար :

Մ Տ Ե Ր Ե Ի Ը Ե Ի Ը

— Լիակուան ատենս Խուսաց կառավարութիւնը
— մասնաւոր ջանք ունի գերութեան վիճակը իր երկիր-
— ներէն վերցունելու. գետին և գերի ունեցողներուն
— իրենց կամացը կը յանձնէ գերիները ազատ ընելու
— պայմանը. կամ փոխարէն իրենց տարեկան տուրք
— տան և կրնան իրենց համար բանին կամ փոխարէնն
— տէրութեանն անանկ երկիրներ անեն, որ գերութի-
— նը անկից վերցած է : Լնցեալ անոր համար կը խոս-
— տացուի՝ որ գերիներուն ազատ ըլլալին պատճառած
— փաստն տեղը լեցուի : Լայց կ'երևի որ ազնուական-
— ները ասոր զեմ պիտի դնեն :

— Ըստ ատենէ հետ Եւթմասիա կայսրը այս բան
— մտքին մէջ դրած է. և քանի տարի է որ զուգու հա-
— նելու կաշխատի. թեպէտ տակաւին գեղացիները
— կատարեալ ազատութիւն գտած չեն, բայց հաս-
— նելու ծամբան գիւրիկն եղած է. և քիչ ատենէն կը
— հասնի իր նպատակին՝ ամենաողորմած կայսեր ամե-
— նագովիկ մարդափոխութեամբը :

— Ընտանոց տարափոխիկ ախար բաւական կառու-
— րած կրնէ այս երկրիս մէջ. և երկրագործութեանս
— համար պատճառած փաստները շատ են. անանոց այս
— տարափոխիկ ախար անցեալ տարիի ալ մեծ կառու-
— րած ըրաւ. մասնաւոր նոր Խուսից մէջ. Լնցեալ
— ստի կառավարութեան մէջ՝ միայն տէրութեան գի-
— ղականները մինչև սեպտեմբերի վերջը 6000 ժոռ
— անատուն կորսուցուցին. ինանթի. Գերիկոփի,
— Իրեւզայի, Իրիկի, Բասուիի, և Երեւ Գարուչ
— լովի մէջ ալ շատ մեծ կատարած եղեր է անանոց.
— այսու ամենայնիւ Տէրութեան կողմէն շարունակ ար-
— ժանաւոր հսկողութիւնը գործի կը դրուի որ այս վը-
— նասարեր պատահուելին առջը անուրի. և արդէն
— ամեն դիէն զտուցութիւնները կը շարունակուին :

Ե Ը Լ Ը Ը Ը

— Գարիկ 27 յունվար. Գինաստանի Խորս քաղա-
— քէն եկած լուրերը կը ընտանուցանեն թէ՛ Կաղզից և

